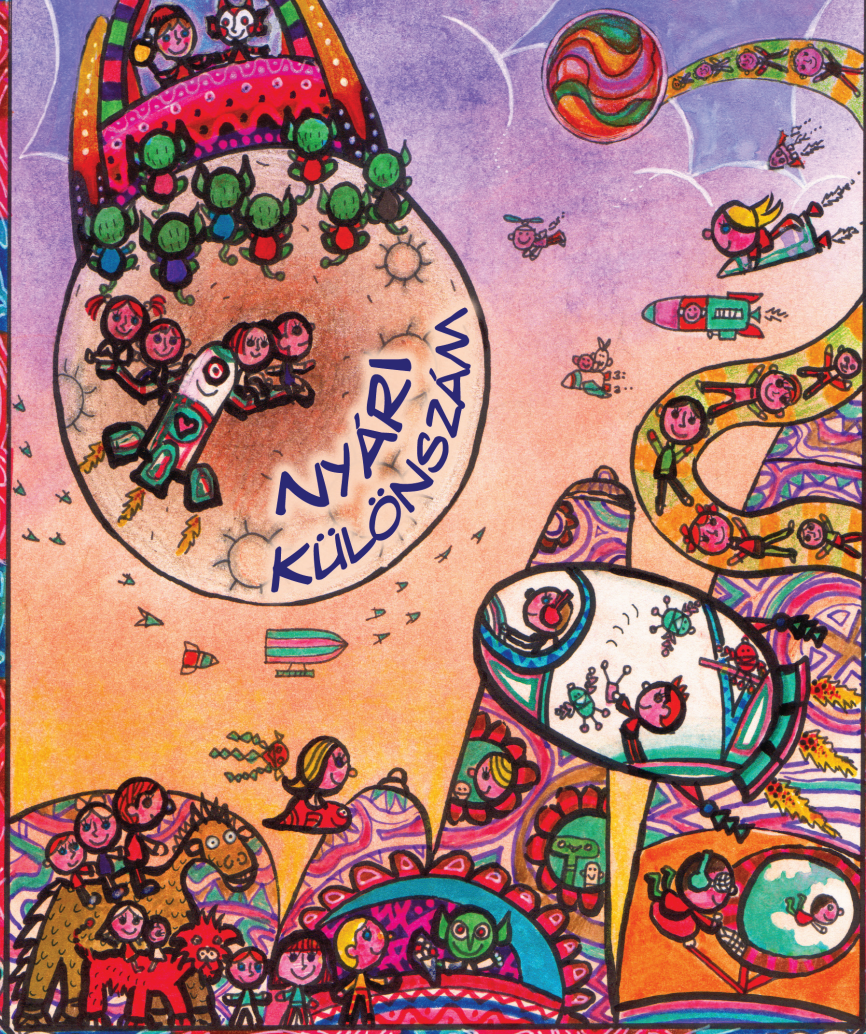
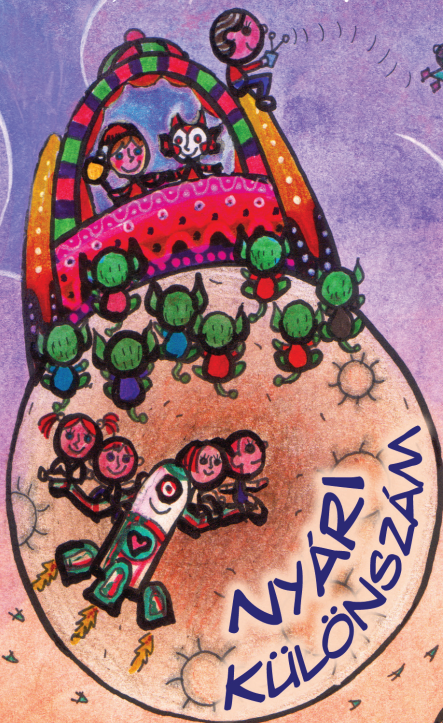

BABOSHAZI

2009. június VIII. évfolyam 6. szám

figyelő

Tartalomjegyzék

Fanfár.....	1
Rügyfakadás Tündérkertben.....	2
Mutatványos Nap.....	6
Hír-harang-virág.....	8
Idesüss a Figurásra!	8
Ki játszik ilyet, majd megmondom, milyet!	9
Figurafaggató	12
Túl az Operencián.....	14
Szezám, tárulj!.....	15
Játszószínházi lámpás	18
Kaláris.....	20
Bábos-házi-rend.....	24
Jó tett helyébe jót várj!.....	25

JOJTIKA
BARSZINIA

Fanfár

Ma jött el a napja, hogy kinyissam otthon a beépített szekrény felső ajtaját, és a vakációra való készülődés első lépéseként szemrevételezzem a hátizsákkészletemet.

Igaz, még csak május közepe van, de hétágra süt a nap, a levegőben esténként keveredik a hárs illata a családi házak kertjéből felszálló füsttel (szalonna sült nyársra húsza, slambuc fő a bográcsban), este 8 órakor még világos van, és már a strand is kinyitott! Ez gyermek- és felnőttéveim tapasztalatai alapján is azt jelenti, hogy feltartóztathatatlanul közeleg a nyár, vele együtt a SZÜNIDŐ!

Ha pedig nyári szünet, akkor irány az országút! Igaz, mi itt, a bábszínházban év közben is bejárunk száz meg ezer világot a mesék segítségével: a kínai császár palotájától Andersen mester északi udvarházáig, a szegény ember viskójától az álmok birodalmáig mindenhová eljuthatunk, s ezekre az utazásokra Benneteket is magunkkal viszünk.

Nyáron viszont egy időre szétválunk útjaink: ki-ki a családjával, szeretteivel, barátaival indul útnak. Egyikünk a hegyekben kalandozik, magas sziklákat megmászva igyekszik megsimogatni egy bárányfelhőt. Másikunk egy erdőben sétálva figyeli a mókusokat meg a madarakat. Lehet, hogy Ti épp egy folyó, tó vagy akár tenger hús vizében eredtek a halak nyomába. Vannak közöttünk, akiket a nagyvárosok nyüzsgése vonz, és vannak, akik táborokba indulnak, hogy új embereket ismerjenek meg, újabb közösségek tagjai lehessenek. Így vagy úgy, de mindannyian felkerekedünk, mert hív a nyár, hív az ország, a világ!

Gyakorlott utazóként ajánlom figyelmetekbe a kicsi, a közepes és az egészen nagy, mégis könnyű hátizsákok időben történő begyűjtését! Tegyetek bele elemózsiát, egy üveg vizet, egy jó könyvet, az alvós játékokat, fürdőruhát, tollasütőt meg mindent, amit fontosnak gondoltok!

Azt kívánom, legyen csodás nyaratok! Talán összetalálkozunk valahol, de ha nem, legkésőbb augusztus végén várunk Benneteket ismét a mesékhez vezető úton. Remélem, arra ismét Veletek együtt léphetünk!

Papp Melinda

Rügyfakadás Tündérkertben

BÉRLETAJÁNLÓ

Előadásaink a 2009/ 2010-es bábszínházi évadban

Színházterem

Kis December király

Axel Hacke meséből bábszínpadra

írta: Gimesi Dóra

Rendező: Kuthy Ágnes

Kis December király olyan kicsi, mint a kezed. Olyan kövér, mint egy lufi. Olyan neveletlen, mint a kistesód, és olyan vicces, mint a barátod a szomszédból. Ha kis December király Veled van, gumimacit dobál a kakaódba, összegubancolja a cipőfűződet és meséket súg a füledbe a metron. Például a sárkányról, aki megtámadja a dolgozóba induló felnőtteket. Vagy a matektanárnődről, aki valójában balerina. Meg az álmokról, amelyeket kis, színes fiókokban tart a szobájában. Ha kis December király Veled van, legszívesebben egész nap ugrándoznál és vigyorgnál, miközben a felnőttek furcsán néznek rád, és fejszóvalva azt mondják: „ejnye”, meg „nahát”, és „még ilyet”. Ha kis December király Veled van, a szürke hétfő tarka hétfő lesz, a vánsszorgó kedd táncos lábú kedd és az unalmas szerda kalandos szerda. És amikor egy szép, nap sugaras csütörtökön kis December király elbúcsúzik Tőled, már

egyedül is tudsz majd álmod választani, mosolyogva járni, sőt, még az is lehet, hogy Te leszel az, aki legyőzi a sárkányt.

Az előadást négy éves kortól ajánljuk!

Kendzsebáj menyegzője

Kazak népmese alapján írta:

Buda Ferenc

Rendező: Rumi László

Egy kazak jurta tetőkarikája alatt, fehér vásznak ölelésében kilenc bábos lép a színpadra mívesen faragott bábokkal, hogy mesét mondjon Nektek. Mesét abból az időből, mikor még őseink is a végeláthatatlan puszták vándorai voltak, jurtában laktak, sólyommal vadásztak – miként a kazak mese hősei. Három testvér története elevenedik meg a szemetek előtt, akik közül csak a legkisebb, Kendzsebáj teljesíti édesapjuk végakarátát. Így ő kapja meg mindhármójuk örökségét: egy lovat, egy sasmadarat és egy terítőt, amik varázserővel bírnak.

Ezek segítségével nyeri el hősünk a kán leányának kezét, leckézteti meg testvéreiret, s gyógyítja meg a kán beteg szívét. És ki tudja, még az is megeshet, hogy ő lesz az új kán...

Az előadást hét éves kortól ajánljuk!

Szegény ördög

Írta: Tamási Áron

Rendező: Árkosi Árpád

„A feleségem zakatol, a két gyermek sír... pénz nincs, kenyér nincs... Még ha jönne valaki, akit meg lehetne sarcolni. (szétnéz) De nem jön... Emberek még szaga sincs rajta. Mit csináljak?! Hát várok. Majd talán az isten megkönyörül a maga ördögén...”

Ezekkel a sorokkal kezdődik a mese, ami egy ágrólszakadt, szegény ördögről, Kámpeczről szól. Olyan, de olyan szegény a mi ördögünk, hogy a fiacskái, Ápecz és Bépecz egyre csak sírnak az éhségtől. Mi az ördögöt csinálhat ilyenkor egy ördög?

Hát furfanggal próbál segíteni magán!

Az előadást négy éves kortól ajánljuk!

A király, a macska és a hegedű

Yehudi Menuhin meséje alapján írta:

Buda Ferenc

Rendező: Bartal Kiss Rita

*„Hol volt, hol nem,
túl a folyón, de a
dombokon meg a tengeren innen,
élt-éldegélt egykor valaki.*

Na, ki?

*Hát akinek a tisztelet,
sőt a bódolat méltán kijár:
egy derék, jó Király.*

*(Mi tagadás: manapság erre felé
ez igen ritka madár...)”*

Mesebeli országunkban az a közmondás járta, hogy egy király, akinek az udvarában hegedülnek, többet ér, mint egy király, akinek a bankban sok pénze van. Királyunk boldogan muzsikált népének, de a számtartók, bankárok, hivatalnokok hangoskodását nem tudta elnyomni a hegedűszó.

Yehudi Menuhin muzsikás meséjéből megtudhatjátok, hogy testünk és lelkünk akkor is didereghet, ha hiányzik életünk-ből a szépség...

Az előadást négy éves kortól ajánljuk!

Játszószínház

Hol jártál, báránykám?

Ötlet – író – rendező: Láposi Terka

Tervező: Bodor Judit

Zene: Arany Zoltán

Zenészek: Arany Zoltán,

Kerekes Zoltán

Játsszók: Barkó Réka, Magi Krisztina,

Veres Kata

*Hol jártál, báránykám? Zöld erdőben,
zöld mezőben, fenn a csillagos égen
vagy lenn a sötét vakondlyukban? Réz-
kastélyban, selyemréten, faodúban,
dióbéjban?*

*S amíg távol voltál, mik történtek Ve-
led? Kikkel találkoztál, hol aludtál, hol
ébredtél? Ettél-e, ittál-e? Volt-e, ki ba-
jodban segített? Örömet kivel osztot-
tad meg?*

Föld alatt, földön, föld felett is élnek lé-
nyek. Mi három történetben bejárjuk
mindhárom réteget, izgalmas kalandok
során megismerkedünk az e birodal-
makat összetartó Anyóval és segítőivel,
a lent, fent és középen lakókkal.

Három magyar népmesét hívunk se-
gítségül, hogy a legkisebbekhez szólva,
könnyeden, de mégis komolyan, a népi
bölcsségeket alapul véve utazzunk a
mesebeli világok között.

Az előadást két éves kortól ajánljuk!

Ovis bérlet

Kis December király

Hol jártál, báránykám?

Szegény ördög

A király, a macska és a hegedű

Iskolás bérlet

Kis December király

Kendzsebáj menyegzője

Szegény ördög

A király, a macska és a hegedű

*Műsoron maradnak a
2009/2010-es évadban az
alábbi előadások:*

A kisgömböc

A magyar népmese alapján

írta: Galántai Csaba

Rendező: Veres András

A három kismalac és a farkas

A Grimm-testvérek meséje nyomán

írta: Szabó Tibor

Rendező: Szabó Tibor

*Előadásaink a 2009/2010-es bábszínházi évadban
az ifjúsági és felnőtt korosztály számára*

Mutatványos Vitézek

avagy Lúdasmatyi

Toldival Kukoricázik

Írta: Hatbázi András

Rendező: Rumi László

Az ördög sziklája

Kovács Géza ötletéből

írta: Galuska László

Rendező: Kovács Géza

„Kik a régi idők földjét bizton barangolják, mind vidáman mondják: ezután is jön még...”

No de mi? Természetesen mese! Mese egy özvegyasszonyról, akinek volt egy fia. Hogy is hívták: Lúdas Matyi? Kukoricza Jancsi? Toldi Miklós? Volt a patakparton egy lány is, akibe beleszeretett Jancsi. *„Aztán ezek kimentek a faluvégre, s míg Miklós összegyahulódott a síberekkel, addig Matyi egy kazalnyomtató rúddal megmutatta Döbröginek az utat Budára, és Jancsi csókolgatta Iluskáját, míg elvesztette az összes libáját...”*

A Vojtina komédiásai mindentudó bábos bódéjukban megkísérlik a lehetetlent: a „három délceg vitéz” történetét egy füst alatt mesélik el – az idő rövidsége miatt hatvan percre sűrítve!

Lélegzetmegállító mutatvány!

Ilyet még nem pipált a világ, de tán még a vármegye se’!

Az előadást hét éves kortól ajánljuk!

Négy jóbarát él egy távoli kis faluban: Andris, Ivica, Hászim és Mirella. Ők a Négy Igazságosztó, a falucska rettegett csibészei. Örök barátságot fogadnak, és úgy tűnik, ez soha nem is ér véget, de egy napon különös Idegen jelenik meg a közösségben, és minden összeomlik. A fiatalok megpróbálnak ellenállni és a maguk módján felvenni a harcot az Idegennel. Vajon győzhetnek-e ők négyen az egész világ ellenében? Megmenthető-e a béke, az otthon, a boldogság vagy legalább négyük barátsága?

Az előadást hét éves kortól ajánljuk!

MUTATVÁNYOS NAP

Immár harmadik alkalommal rendezi meg a Nagyerdei Kultúrpark, a Korngut-Kemény Alapítvány és a Vojtina Bábszínház a Kultúrpark területén a mutatványosok napját. E három intézmény négy évvel ezelőtt arra szövetkezett, hogy minden évben itt, Debrecenben, a Nagyerdőn lássa vendégül a hazai mutatványosokat. E nap legfőbb és kiemelt célja a vígkedvű játékok mellett hirdetni: Debrecen város és e három intézmény szándéka, hogy a Lúdas Matyi Vidámparkban együtt felépítik a Vitéz László Játsszóházat, mely a Kemény család bábos örökségének is otthont ad majd.

Kemény Henriknek, hazánk legnagyobb vásári bábjátékosának és az Ő Vitéz Lászlójának tiszteletére jövőnk tehát ezen a napon évről-évre össze: játszunk, bábozunk, beszélgetünk, bábszínházi évadzárót tartunk.

Ebben az évben még egy fontos esemény történik ezen a napon: felavatjuk a Vitéz László Színpadot, amelyet a Nagyerdei Kultúrpark és a Korngut-Kemény Alapítvány közösen alakított ki a Kultúrpark területén. E színpad ezentúl lehetőséget teremt arra, hogy színjátékosok, bábosok, muzsikuskok lépjenek fel és honosítsák meg a vásári mutatványosság műfaját itt a Vidámparkban.

„HALLÓ, HALLÓ, GYEREKEK!

Gyorsan, gyorsan, ide gyertek!

Kacagás és jó mulatság!

Kezdődik az előadás!”

Mélyen tisztelt Nagyerdemű!

Nem csalás, nem ámtítás!

Dobpergés és dudaszó hirdeti, hogy

2009. június 14-én

11.00 órától 17.00 óráig

a Nagyerdei Kultúrparkban

KEMÉNY HENRIK

Vitéz László életre keltője

tiszteletére harmadik alkalommal

MUTATVÁNYOS NAP

rendeztetik!

11.00

MUTATVÁNYOSOK FELVONULÁSA

A díszes kompániát felvonulásra invitálja:

Rumi László porondmester, Pilári Gábor kikiáltó,
Kemény Henrik, a Vojtina Bábszínház mutatványosai,
a Láda fia Bábszínház és a MárkuSzínház társulata

11.30

**A Mutatványos Napot, illetve a „Halló, halló, gyerekek!”
című bábkiállítását megnyitja,
és a Vitéz László Színpadot átadja:**

HALÁSZ JÁNOS, Debrecen megyei Jogú Város alpolgármestere és
KEMÉNY HENRIK

12.00

Vitéz László és a Füttyös ördög - Kemény Henrik (Budapest)

12.30-13.00

Hétpróbás apróságok viadala

avagy a legügyesebb cirkuszisták kerestetnek!

12.30 -17.00:

A Cirkusz-tér csodái - játék, cirkusz mindenkinek

13.00

Vásári Bábcirkusz - Láda fia Bábszínház (Biatorbágy)

14.00

A császár új ruhája - Vojtina Bábszínház (Debrecen)

14.30-15.00

Hétpróbás apróságok viadala

avagy a legügyesebb cirkuszisták kerestetnek!

15.00

Az égigérő fa - MárkuSzínház (Pécs)

16.00-17.00

Hétpróbás apróságok viadala

avagy a legügyesebb cirkuszisták kerestetnek!

A Mutatványos Napon az egész napi rendezvényre

egyszeri belépő: gyermek: 400 Ft/fő

felniött: 600 Ft/fő

családi alap belépő: 1300 Ft/3fő

minden további gyermek számára: 300 Ft

csoportos belépők - 10 fő felett gyerekenként: 300 Ft

- 10 fő után 1 felnőtt kísérő számára ingyenes a belépés

**Legyen a vendégünk, nézzük meg együtt a Kemény család kiállítását,
és kacagjunk együtt a bábosokkal, mutatványosokkal, Vitéz Lászlóval!**

Tessék, csak tessék, csak orra ne essék!

HÍR harang virág

Nagy örömünkre szolgált, hogy ismét a Vojtina Bábszínház adhatott helyet a **Hajdú-Bihar megyei Bábfórumnak**. E jeles eseményre 2009. április 26-án került sor. Már kora reggeltől nagy volt a sürgés-forgás a Bábosházban, egymás után érkeztek a csoportok és vették birtokba a színpadot. A kisebbek, de még a nagyok is izgatottan várokoztak a színpalak mögött, mielőtt színpadra léptek. A zsűrinek nem volt egyszerű dolga a sok

produkció láttán, mert mind a 13 csoport hatalmas lelkesedéssel és odaadással készült a megmutatkozásra. A Vojtina különdíját és a legjobb előadásért járó arany minősítést a **debreceni Szabadságlelepi Óvoda Süni csoportja** kapta, így ők képviselik megyénket a gyermek bábcsoportok országos megmérettetésén Egerben.

Reméljük, jövőre ismét sok-sok csoporttal találkozhatunk a Bábfórumon!

Idesüess a Figurásra! *Kapungító a Vojtinában*

Ha augusztus vége közeleg, már minden felnőtt és gyermek elkezdheti a készülődést, hogy időben megérkezzék a Vojtina Bábszínház évadnyitó napjára!

A 2009/2010-es évadot is egész napos mulatsággal kezdjük: **augusztus 30-án, a hónap utolsó vasárnapján** a Bábosházat és környékét ismét birtokba veszik a csepűrágók, cirkusztísta és mutatványosok.

A **Tekergő téren** játékok garmadája vár a játékra éhes publikumra, sőt, a merészebbek cirkuszi mutatványokban is jeleskedhetnek!

A kíváncsiak bekukkanthatnak egy cirkuszból született egérke életébe is a **Tintaló Társulat** vendégeiként!

Ezekén felül bepillantást nyerhet a Nagyérdemű a jövő évad készülő előadásaiba is: a kis December király mesél az ő országáról, kazak vitézünk, Kendzsebáj pedig megküzd a kán lányáért, s talán menyegzőt is ülhethünk.

A **Játsszósínházban** újra mesével és muzsikával várjuk a meseszóra és kézműveskedésre vágyókat, s ami itt elkészül, azt ki-ki magával viheti!

Persze ismét hívtunk vendégeket is: Toldi Miklós történetét idézi fel a **Márkuszház**, azután meg...

No de csitt! A többi legyen meglepetés!

Aki nem akar kimaradni a mulatságból, szedje majd a lábát, mert 10 óra 30 perckor nyílik a Bábosház kapuja!

Ki játszik ilyet, majd megmondom, milyet!

Vajon hogyan látja saját mai vagy gyermekkori játékeit az az ember, akinek a játékról vagy mások játékaról (színjáték, bábjáték) kell kritikákat, elemzéseket írnia?

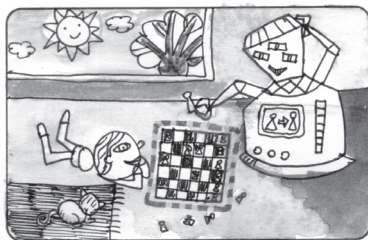
Az évad utolsó számában játékról író, gondolkodó alkotókat (újságíró, színikritikus) kérdeztünk meg arról, mi jelenti számukra a JÁTÉK-ot.

SAKKAUTOMATA

„Teddy von Berliner, az első plüssmacsó. A parafa dugós puska, amit Apa a szekrény elérhetetlen tetejére tett. A gördülőcsapágyakra szerelt deszkaroller. Bigézés és snúrozás a többi kölyökkel. A Nagymamától kapott zöld és szőrös teniszlabda. Bunker a bokrok alatt és a fa tetején. Ország-város és kanaszta Anyuval, gombfocicsaták Copával és Benével. Szellemi vetélkedők. Pingpong és foci. Zongora helyett lábtengő, tételek helyett fejelés. Fájer és csocsó a seregben, ulti a szerkesztőségben. Mozgásszín és performansz. Végigjátszottam az életem, aztán újra a gyerekekkel...

Mára a sakkautomata maradt.”
(Tóth Dénes, újságíró)

Sakkautomata: *Olyan készülék, amellyel partner nélkül lehet sakkjátszékot játszani.*

BABAHÁZ

„Tíz éves koromtól egészen a gimnáziumig egy unokatestvéremtől örökölt fa babaház jelentette játékaim terét. A ház kezdetben teljesen üres volt: mindkét szint, a konyha, a garázs, a nappali, a szobák, a körbefutó balkon és a tetőtér. Sok évig foglalatostkodtam azzal, hogy milyen módon rendezzem be tárgyakkal. Rendkívül megmozgatta a fantáziámat és a kreativitásomat a babák bútorainak elkészítése, megszerzése, vagy annak kigondolása, mi is kellene még a babaházba. A játékban szinte az egész családom részt vett. A bátyám fémépítőből készített

autót a garázsba. Édesanyámmal egy játékboltban fedeztünk fel egy komplett fürdőszobát, amit a házhoz lehetett illeszteni. Minden karácsonyra és születésnapra a babaházba kértem kellékeket. Ezzel párhuzamosan alakult ki egy másik hobbim: népviseletbe öltöztetett babákat kezdem gyűjteni. A külföldre utazó családtagokat, barátokat mindig megkértem, hozzanak nekem babákat. A gyűjteményemben volt például több orosz, román, de holland és csehszlovák baba is. A kedvenceim egy gyönyörű, kalapos francia lány és egy angol testőr baba voltak. A babaházban gyakran rendeztem szertartásokat: összeházassítottam a francia lányt az angol testőrrel. Szaloncukor és almahéj volt az esküvői vacsorája a nemzetközi vendégseregnek.”

(R. Simor Katalin, újságíró)

Babaház: Játékbabáknak készült, méretarányosan kicsi, 3 fülű lakóépület.

VITÉZI JÁTÉKOK

„Lehet abban valami, hogy a név kötelez: kislíuként is csábított a vitézség. A hadi játékokhoz nemcsak stratégiát, de egész erődítményt terveztem.

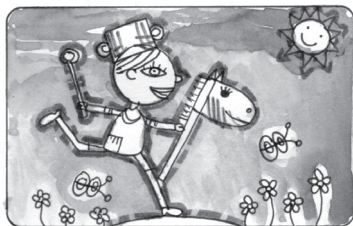
Elképzeltem, hogyan ásom fel a kertet, készítek várat és árkokat, az almafa tetéjén megfigyelőállást, aztán csak egy bunker lett belőle, ásónyi magas, de az ásó magasabb volt, mint én. Nagyapám befedte, ott rendeztem be a főhadiszállást, mígnem egy nagy eső bemosta az egészet.

Harmadik osztályos koromtól Jókait olvastam, a *Szeretve mind a vérpadig* után kuruc sereget toboroztam a szomszéd fiúkból, zászlót, fakardokat készítettünk, pecsétet radírból, nyúlprémes kacagányt, libatollas süveget varrtam. Édesanyám bőrcsizmájából korbácsot készítettem a kondással – nagyapám kifizette (nem kaptam ki!). Mindent elképzelhetőnek, megvalósíthatónak tartottam. Utcaolimpiát szerveztem, magas- és távolugrást a földúton, futást, gerelyhajítást forgószárral, célba rúgást, s nem azért volt az első, egyben az utolsó olimpia, mert a szomszéd ablaka betört, hanem azért, mert nem én nyertem. (Azóta leszoktam róla, hogy másokat akarjak legyőzni, rájöttem: a legnagyobb ellenfelem én magam vagyok.) Aztán ezek a vitézi játékok elmaradoztak, amikor kilenc éves koromban elkezdtem verset írni.

Lányaim szerencsére csak Babaországban kalandoznak, de babázni csak úgy vagyok képes velük, ha bábként kelnek életre a játékok (van egy igazi paravánunk). Jó játék mindkettőnek a rajz is. Kata elénekli, amit rajzol, Anna mesét költ hozzá.

A Vojtina Játárszínházából leste el, hogy „könyveket” készítsen a rajzaiból, bár ő azt mondja: apát utánozza.”
(Vitéz Ferenc, költő, újságíró)

Vitézi játékok: *Vitézi (bősi, katonai) tetteket utánzó játékok.*

GRUND

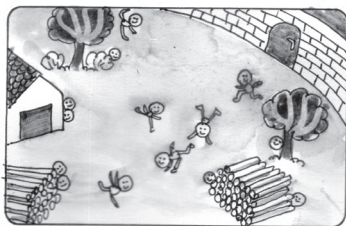
„Én még ahhoz a ma már dinoszauruszokhoz hasonlóan evolúciós zsákutcának számító generációhoz tartozom, amely nem a számítógépes játékokon vagy az interneten nőtt fel. Mi még a saját fantáziánkra hagyatkoztunk, legfeljebb fára másztunk, amihez nem kellett túl sok fantázia, inkább csak némi erőnlét. Kedvenc játéunk éppen ezért a „bandásdi” volt, remek elfoglaltság, ilyenkor, tavasszal és nyáridő tájékán hetekig tartó hadjáratok folytak, amúgy rendesen, vezérkarral, főhadiszállással, felderítéssel, kémekkel, területfoglalással, és így tovább. Igaz, szerencsénk is volt, hiszen a gyermekkori lakóhelyemen (Berettyóújfalu határában) egy használaton kívüli lőtér adta az autentikus helyszínt mindezekhez. Talán nem is

volt ez rossz, ha mai szemmel nézem, sokat lehetett tanulni belőle. Például azt, hogyan kell egy másik emberrel beszélni, hogyan kell elérni valamit, hogyan kell tiszteletben tartani egymást és a szabályokat, sorolhatnám tovább – csúnya szóval ma ezt nevezzük szocializációnak. Bizony, mi nem a chat-szobák illetenátét sajátítottuk el, de az a fajta durvaság is ismeretlen volt előttünk, amivel a mostani gyerekek sajnos gyakran találkoznak.

Mondanom sem kell, példaképeink sem a *Pókember* vagy az *X-Men* figurái közül kerültek ki, hanem a *Winnetou*-ból, vagy a *Pál utcai fiúk*-ból. Most, hogy belegondolok, egy csöppet sem irigylem a mai gyerekeket, szerintem nekünk jobb volt...”

(Ungvári Judit, újságíró)

Grund: *Beépítetlen városi telek.*

Az újságírókat tollvégre kapta:
Kiss Judit

Figura Faggató

E rovatban több hónapon keresztül képeket nézegettünk. Bábszínházi előadások fotóin bábos és bábja kapcsolatát próbáltuk megérteni, értelmezni, a bennünk kialakult gondolatokat igyekeztünk megfogalmazni. A kép minden egyes mozzanatára figyeltünk: tekintetekre, mozdulatokra, térszerkezetekre, az ember és a báb testének viszonyaira, a kompozíciós szabályokra. A kép teljessége által megérezhető és meglátható „történeteket” kerestük.

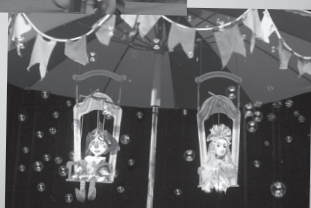
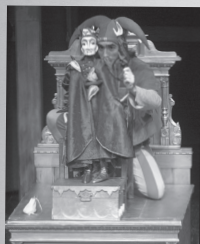
Mindezeket az írásokat újra átolvasva, a fotókat nézegetve Fülep Lajos következő szavai jutottak eszembe: „Minden művészetben az alkotás és a felfogás-megértés: a képzelet kísérlete. Sem az alkotónak, sem a felfogónak tárgya nem 'kész' sohasem úgy, mint a használati tárgy – mindig megérteni, tebát elképzelni kell jelentéseit.”

E gondolatra rímél Mircea Eliade megállapítása, miszerint: „*Akinek van képzelőereje, gazdag belső világnak örvend. Képzelőerővel rendelkezni annyit jelent, mint a világot a maga teljességében látni. Nyomorúságos annak az embernek az élete, aki híján van a képzeletnek: fal választja el az élet mélyebb valóságától és a saját lelkétől.*”

Gondolom, miután a nyáron jól kihancúrozzátok és kipihenitek magatokat, szívesen lesztek ismét társaim az oknyomozásban! E rovatban a képek vizsgálatán keresztül szeretnénk folytatni kutatásainkat, hogy jobban értsük a bábok és a bábszínház világát!

Láposi Terka

Túl az Érerenián

Az elmúlt évek és hónapok során feltett szándékunk volt, hogy a magyar népmesék helyszíneit, ezek lakóit, szereplőit, sőt a mesékben előforduló színek és számok jelentéseit kutassuk. A mesékben rejlő összefüggéseket, a mesék belső „térképét” próbáltuk megérteni.

Nagy utat tettünk meg, hiszen az ókori világ színtanulmányait, a reneszánsz korának meghatározásait, a különféle kultúrák értelmezéseit szedtük csokorba, de előtte bejártuk a mesék térbeli látható és láthatatlan birodalmát, áttekintettük az itt lakókat a királytól a gilisztáig, és színeztünk, számoltunk!

Jó móka volt!

Biztos Ti is éreztétek olvasás közben, hogy mekkora felelőssége van annak, aki világunk összefüggéseit szeretné megérteni.

S hogyan haladunk tovább?

Hm!

Már kitaláltam!

Tudjátok-e, milyen nevek fordulnak elő legtöbbször a magyar

népmesékben? Fiúnévvel találkoztunk többet vagy lánynévvel? Vajon meséink szereplőinek neve meghatározza-e azt, hogy milyen a jellemük, mit fognak tenni vagy mit kell tenniük? Mit jelent a névmágia a mesékben?

Gondolom, sejtitek már, hogy az elnevezéseket választottam következő kutatási területnek. A nevet viselhetik emberek, állatok, mesés figurák, erdő, csillag, tündér, ország, egyszerűen újra egy hatalmas birodalomba indulhatunk el közösen, s ott ismét együtt deríthetünk fényt sok-sok titokra.

Remélem, lesz kedvetek hozzá!

Láposi Terka

Szezám, tárulj!

*„És tudom, mint egy kisgyerek,
csak az boldog, ki játszhat.”*

(József Attila: Könnyű, fehér ruhában)

Évadunk kiállítási tematikájának mottója volt ez a versrészlet, és kimondhatjuk: jó választásnak bizonyult! E két sor magában hordozza mindazt, amit megélhettünk kiállításainkat látva az elmúlt 9 hónapban.

Biztos emlékeztek rá: a bábu és a játék ősi, egymást kiegészítő és egymást feltételező kapcsolatait kerestük. Nagyon sok szép gondolattal, ráismeréssel lettünk gazdagabbak vendégeink alkotásait látva, szavakat hallgatva a hat tárlaton keresztül.

Bartal Kiss Rita, Árvai Anikó és Vetrő Mihály, Majoros Gyula, Oroszi Emma és Balaskó Attila gyűjteményes kiállításán választ kaptunk arra, hogy a bábu és a játéktárgy nem ugyanazt jelent. A báb mint színházi és varázseszköz, a játék pedig mint minden emberi tevékenység alapját feltételező eszköz van jelen életünkben. Az alkotók sokféle anyagban álmodták meg tárgyaikat, szobraikat, öltözeteket, játékaikat. Az anyag felhasználásának határtalan lehetőségei, az anyag és a funkció fantasztikus egymásra épülése is az ember játékos jókedvét bizonyította.

Bartal Kiss Rita *„Az ég tündér-szoknyakék”* című kiállításán a manók, babácskák, apró börröndök, csipkés ruhás mesefigurák a végtelen kedvességet és bájít hozták el nekünk. Gazdájuk, Rita olyan szeretettel formálta meg őket, hogy mind-egyikőjük ennek a szeretetnek a jelét, a

mosolyt viselte magán. Megsimogatni, megérinteni, sokáig nézegetni és közben mosolyogni – ez a vágy alakult ki nézőinkben a bábok között sétálva.

Árvai Anikó és Vetrő Mihály művésztárárok nemez szőnyegekben, játékokban, öltözetekben fogalmazták meg a felnőtt és gyermek életének fordulóit meghatározó lényeket: nemesen, mindig értelmet is keresve a mindennapokban, a természet anyagaiból alkotott játéktárgyakkal próbáljuk egymást tanítani. **Napraforduló** címet viselte tárlatuk, amely cím a fénnyel és idővel való természetes kapcsolatunkat idézte meg kiállítótermünkben, hiszen Karácsony havát írtuk, és az évkerék fordulóját tartottuk.

Majoros Gyula *Játék a formákkal* című tárlata egy olyan alkotó felnőtt gyermeklelkét mutatta meg, aki az anyaggal való játékot tartja élete legnagyobb kihívásának. A vastól a műanyagig, a fától a textilig minden érdekli, amiből fúrhat-faraghat, építhet, festhet. Ő az, aki bábót és szobrot, játéktárgyat és díszletet egyaránt készít. Barátai szerint polihisztor. Teljességet teremt ott és abból, amihez nyúl, amiből alkot.

Oroszi Emma és Balaskó Attila szerint a játék maga a tudás. Sőt, ők így írják ezt: a Tudás. Hitvallásuk szerint az életet csak játékon keresztül, játékosan érdemes és lehet megismerni! Ők ***Felbőbodorítók-***

nak nevezik magukat, ez is lett a címe évadzáró kiállításuknak.

S még két fontos gyűjteményről kell szót ejtenünk: A ***„Világokat igazgatok, üveggolyókkal játszom”*** és a báb történeti jellegű, ***Papírszínházak régen és ma*** című kiállításainkról!

E két csodaszép tárlat bebizonyította az idelátogatóknak, hogy a játékbán mindenki, legyen gyermek vagy felnőtt, olyan világban lakozik, amelyet *„sem elhagyni nem képes könnyen, sem a betolakodást abba nem látja szívesen.”* Nagy meglepetés ennyi évezred evolúciós fejlődése után is az ember kiapadhatatlan játékos kedve! ***„Világokat igazgatok, üveggolyókkal játszom”*** címmel 77, Debrecenben

élő felnőttet kértünk arra, hogy adja nekünk ide egy kiállítás erejéig azt a kedvenc játékát, amit a mai napig szeret, s amivel játszik is. 48-an bízták ránk kincseiket. Érdekes és megható gyűjtemény várt mindenkire. Jó volt látni, érezni, hogy a gyermek senkiből nem költözik ki attól, mert felnőtt.

A *Papírszínházak régen és ma* igazi kuriózum volt Báboházunkban. Ennyi csodaszép, apró színpadocskát, melyek anyaga papír, talán még nem látott senki az országban! Mesei fordulattal élve azt is mondhatjuk, hogy csodájára járt mindenki...

S ennyi szépség után mit szeretnék a jövő évadban?

Újabb titkokat keresve, kutatva tesszük fel a kérdéseket:

Mi van a bábon belül?

Mi tartja a testét?

Milyen szerkezet mozgatja a figurát, a bábót?

Milyen anyagból célszerű megalkotni, ha azt szeretnénk, hogy ...?

Egy díszlet, egy építmény min áll, és mi tartja tetőt, a mennyezetet?

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre keressük a választ. Szerkezetek, építmények, makettek, modellek lesznek segítségünk-

re abban, hogy megtapasztaljuk, meglássuk a tárgyak, a bábok, a díszletek belsejét. Az építészettől az apró kesztyűsbábig mindent szeretnénk szétboncolni, mikroszkóppal belenézni, hogy a bábszínház belső világát is megtanuljuk.

A Magyar Képzőművészeti Egyetem Látványtervező Tanszékéről kiállítónak hívjuk **Orosz Klaudia** bábtervezőt, valamint az egyetem tanárát, **É. Kiss Piroskát** és tanítványait díszlet-, jelmez- és színházépítészeti tervekkel. Az **OSZMI**-ből bábszerkezetek és fotók gazdagítják majd tematikánkat, **Grosschmidt Erik** pedig bábszerkezetek sokaságát készíti el, hogy ezzel is betekintést adhassunk a bábtestekbe, mechanikájuk sokféleségébe. **Matyi Ágota**, a Kaposvári Egyetem látványtervező tanára tanítványainak alkotásait hozza el hozzánk. **Rácz Zoltán** és **Dezső Zsigmond** építészek statikus rajzok, makettek, fotók alapján mutatják meg, hogyan épül fel körülöttünk a templom, a bölcsőde, a lakóház és a színház.

Reméljük, minden tervünk megvalósul, és izgalmas, titkokat feltáró évadunk lesz a következő is!

De addig is mi mást kívánhatnánk Nektek a nyárra, mint azt, hogy teljesüljön minden kívánságotok!

S még egy gondolat: öröm volt Nektek kiállításokat rendezni, érezhető, hogy szeretitek a termünkben felépített világokat! Köszönjük!

A Képírók csapata:

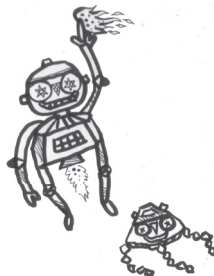
Láposi Terka

Ferenczi Viktória

Fábry-Papp Krisztina

Surányi Gergő

Ját szó színhá zi lá mpás

Olyan jó Nektek arról írni, hogy szép évadot zártunk!

Nektek köszönhető ugyanis! Sokan jöttetek, és nagyon jókat játszottunk! Most szeretnék Veletek egy-két gondolatot megosztani arról, hogy miért volt jó!

A JÁTSZÓSZÍNHÁZ játékokban és téma-felvetésekben gazdag évadot zárt ismét. Minden foglalkozástípus – kézműves-bábkészítő, táncház-gyermekjátékok, dramatikus és rítusjátékok, muzsikáltató, tipogó – nagy figyelemmel és érdeklődéssel fogadott kicsi és nagy egyaránt. Az egy hónapostól a 10-12 éves korú gyermekig mindenki találhatott magának kedveset: játékot, előadást, foglalkozást.

Sok kérdésnek tudtunk azzal eleget tenni, hogy az életkori határt, az 1 hónapostól a 3 évesig és a 3 évestől a 6-7 évesig az eddigiekhez képest is kiemelten kezeltük programjainkban. Mind a gyermek lelki-érzelmi nevelését, mind a színház-kultúrát tekintve fontos szempontokat építettünk be tevékenységeinkbe. Elő-térbe helyeztük a nyugalmat sugárzó, az egymásra való odafigyelést szorgalmazó, az együtt megalkotott tárgyak közös kipróbálását megvalósító játékokat. A sa-játos nevelést igénylők, a halmozottan sérült gyermekek is (közel 400 fő) teret kaptak minden foglalkozástípusunkban. Új eleme volt viszont ezeknek az együtt-léteknek, hogy megtettük az integrálás első lépéseit: tartottunk olyan foglalkozá-sokat, amikor együtt játszott az ép és a

sajátos nevelést igénylő gyermek, no és szüleik is közösen örültek egymás gyer-mekeinek.

Az ovis bérlet *Hamuban sült pogácsa* című előadása nagy tetszést aratott a szü-lők és kísérők körében egyaránt. Felnőtt nézőink a játékunkból áradó szeretetet, a gyerekek az átváltozások varázslatát emelték ki.

A muzsikáltató alkalmainkon elhangzó dallamok, a hangszerek látványja, hangja és a hozzájuk kapcsolódó legendák, me-

sék szintén nagy érdeklődést váltottak ki a hozzánk érkezőkből. Ritka lehetőségnek tartják az e foglalkozásunkra igyekvők, hogy játékba szervezve népi hangszerek sokaságával ismerkedhetnek meg gyermekeink.

Rítusjátékainkra – mulatságok szüretkor, betlehemes karácsonykor, kecskézés farsangkor, pünkösdölés – mindenki szerint nagy szükség van. Szülők, nevelők, gyermekek egyaránt azt sugározták felénk, hogy olyan élményekben volt részük, ami pótolhatatlan a mindennapokban: a szép, tiszta szó, az egymás tekintetében való megpihenés, a közösen elénekelt ünnepi köszöntők emberségünk és gyermekségünk megtartását segítik.

Az állatok nyelvén tudó jubász, A vén kutya, Hamuban sült pogácsa, „Szép kerekék, forogjatok”, „Paradicsom mezejében”, Sárig kicsi kígyó, Az igazmondó góbé és még igazabb kalandjai, A kiskondás, „Elmentem én a szőlőbe...”, „Lányok fonják a szöszöt, beszélgetnek egymást közt...”, „Elérkezett újesztendő, sok jót hozzon a jövőndő...”, „Behozzuk a zöld ágat, kiviszszük a kislevelet...”, „Elhozta az Isten piros pünkösd napját...” – ugye milyen nagyszerű elolvasni? Ennyi mesecím és ennyiféle foglalkozás várt Rátok 9 hónapra keresztül.

S a jövő?

Nem titok, hogy minden rítusjátékot folytatunk, hogy lesz bábkészítés és tánc is, de a muzsikáltatónak is helye lesz a mindennapokban, hogy a tipegők is jöhetnek, hogy semmi nem szűnik meg, SÓT!

Felújítjuk és újból játsszuk Veletek a *Mátyás*, a *furfangos* című mesét, *A Hegedűs Ember történetét*, a *Hamuban sült pogácsát* is.

Az ovisoknak pedig bérletes előadásként új meséket kínálunk. Erről a *Rügyfakadás Tündérkertben* című rovatunkban olvashattok bővebben, de itt is elárulom a címét: *Hol jártál, báránykám?*

A JÁTSZÓSZÍNHÁZ minden alkotója nevében kívánunk mindegyikötöknek tartalmas, kacagtató, játékkal teli nyarat, szeptembertől pedig ismét nagyon-nagyon várunk Benneteket!

Láposi Terka
Asbóth Anikó
Barkó Réka
Magi Krisztina
Veres Kata
Vékony Anna
Arany Zoltán
Csanádi Tibor
Kerekes Zoltán

Nyári napfény csillan meseláncunk gyöngyszemein, amik nem mások, mint a Vojtina Bábszínház játékosainak legkedvesebb meséi. Ezúttal Hajdú Péter adja át Nektek az ő kedvencét, hogy újabb gyönggyel gyarapodják a füzér...

„Azért szeretem ezt a mesét, mert a főhőse nem egy királyfi, királynő, boszorkány vagy sárkány, hanem egy egyszerű, hétköznapi lény. Gyakorlatilag bármelyikünk lehetne ő, akinek nincs szuperereje vagy egyéb különleges adottsága, viszont megvan a magához való esze. Amikor általános iskolás koromban először olvastam a történetet, már az első sorok után kitaláltam, mi lesz a vége, és nagyon izgultam, hogy tényleg az legyen! Másfelől szerintem az irigység az egyik legcsúnyább emberi tulajdonság, és ebben a népmesében gyakorlatilag Irgyfalva lakói járnak pórul. Valójában én magam is valami hasonló furfanggal leckéztettem volna meg őket!”

Hajdú Péter

A kőleves

(magyar népmese)

Egyszer régen, igen-igen régen egy szegény falusi legény elhatározta, hogy vándorútra indul. Ment, mendegélt, napokon, éjszakákon át barangolt, míg egyszer csak nagyon megéhezett.

Mivel útitárisznyájában már nem talált egy morzsányit sem a hazai cipóból, elhatározta, hogy betér a közeli faluba, majd csak akad valaki, aki megkínálja egy kis meleg étellel. Csakhogy abban a faluban egyetlen jószívű ember sem lakott.

- Ha nem látnak vendégül sehol, nem tehetek mást, majd főzök magamnak kőlevest - mondta a legény

az utolsó ház gazdájának.

Elcsodálkozott ezen a gazda, és csakhamar híre terjedt, hogy a messziről jött vándor kőlevest akar főzni. A nagy csodára nevetve futottak össze az emberek. Hoztak a falubeli edényt, a szegény vándorlegény pedig megtöltötte vízzel, és beletette a követ.

- Megengedné valaki, hogy a fazekat rátegyem a tűzhelyére?

Persze, hogy megengedték, mert nagyon kíváncsiak voltak, hiszen kőlevesről még egyikük sem hallott. Amint a víz forrni

kezdett, így szólt a vándor:

- Egy kanál zsírral micso-da pompás illata lenne!

Hoztak neki zsírt három kanállal is. Minthogy a víz már javában forrt, egyre türelmetlenebbül várta a falu népe, hogy mi lesz. A legény megkóstolta a levest, és így szólt:

- Pompás, csak egy kicsit sótlan! Jó volna bele egy kevéske só!

Hoztak több marékkal. A legény megkavarta a levest, és újból megízlelte.

- Ha egy kevés káposzta is volna benne, nincs ember, aki meg ne nyálná a tíz ujját utána!

Erre az egyik asszony be-szaladt a veteményeskert-

be, és három nagy fej káposztát hozott. A vándor megtisztította, és bele-szelte a párolgó levesbe. A víz csak egyre forrt. A leves már majdnem el-készült, mikor a vendég váratlanul ismét megszólalt:

- Ha még egy falat kolbással is megörvendeztetnének, igazán fölséges lenne a leves!

Hárman is vágtak neki egy-egy darabka kolbászt, sőt, volt, aki egy jókora ke-nyeret is hozott. A legény bedobta a kolbászdarabokat a vízbe, és csakhamar elkészült a leves.

Akkor levette a tűzről, tarisznyájából kanalat horgászott elő, körülmé-nyesen leült, és jóízűen falatozni kezdett. Közben nagyokat harapott a ke-

nyérből. A fazék rövidesen kiürült, csak a kő maradt az alján.

A falubeliek, akik szájtátva álltak körülötte, szinte egyszerre kérdezték:

- Hát a kővel mi lesz?

- A kővel? Azt megmosom, és elteszem máskorra, amikor újból olyan helyre érek, ahol semmivel sem kínálják meg a fáradt vándort...

BÁBOS *házi* REND

A Vojtina Bábszínház nyitvatartási rendje:

A pénztár nyitvatartása:

hétfő-péntek: 9-12.30
és 13-18 óráig
szombat: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

Az információ nyitvatartása:

hétfő-péntek 8-18 óráig
szombaton: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

A kiállítás megtekinthető:

hétfő-péntek: 9-18 óráig
szombat: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

A hétköznapi (bérletes) bábszínházi előadásokra és játszószínházi foglalkozásokra korlátozott számban jegyek válthatók a színház jegypénztárában.

A hétköznapi játszószínházi foglalkozásokra szervezett csoportok jelentkezését várjuk. A hétköznapi bábszínházi előadásokra jegyek is válthatók a színház jegypénztárában.

A 2009/2010-es évad bérlet- és jegyárai 2009. szeptember 1-től:

Gyermekelőadás: 900.- Ft/fő
Játszószínházi foglalkozás: 750.- Ft/fő
Felnőttelőadás: 1000.- Ft/fő
Gyermekelőadásokra szóló bérlet: 2700.- Ft/fő

Kedvezményes jegyár három vagy többfős családok részére:

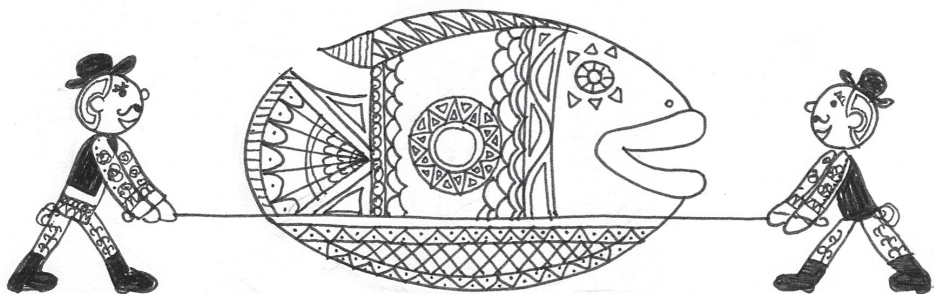
Gyermekelőadás: 750.- Ft/fő
Játszószínházi foglalkozás: 650.- Ft/fő

Az előadásokra és a családi játszószínházi foglalkozásokra jegyek válthatók a színház jegypénztárában (4026 Debrecen, Kálvin tér 13.), jegyek foglalhatók telefonon (52/418-160) és honlapunkon (www.vojtinababszinhaz.hu).

A vasárnapra lefoglalt jegyeket vasárnap 9.30-ig lehet átvenni a színház jegypénztárában.

A színház a műsorváltoztatás jogát fenntartja!
Színházunk ebben az évadban június 12-ig tart nyitva.
A 2009/2010-es évadot augusztus 24-én kezdjük.

Jótett helyébe jót várj!

Sok magyar népmesében fordul elő, hogy a főhős találkozik valakivel, aki segítséget kér tőle. Önzetlen tetteért cserébe a későbbiekben hálás viszonzást kap majd a megsegítettektől.

Álljon most itt azoknak a neve, akik megkönnyítik meséink hőseinek útját a bábszínpadra!

Kiemelt támogatóink:

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Debrecen város Önkormányzata
Oktatási és Kulturális Minisztérium

Támogatóink:

Makovei Árnýékolástechnikai Kft. Kartonpack Dobozipari Rt.
4028 Debrecen, Hadházi u. 19. Debrecen, Galamb u. 11.

HÍR-KER Építőipari,
Kereskedelmi és szolgáltató Kft.
4033 Debrecen, Sámsoni u. 127.

Bábszínház

figyelő

**A Vojtina Bábszínház kéthavonta megjelenő
ingyenes kedvcsináló kiadványa**

Felelős kiadó: Asbóth Anikó igazgató

Főszerkesztő: Papp Melinda

A szerkesztőbizottság tagjai: Asbóth Anikó, Láposi Terka,
Dóka Alíz

Tördelőszerkesztő: Szoták László

Grafika: Kovács Lajos

Nyomda: Bogáti Nyomda Kft.

Drótposta: vojтина@vojtinababszinhaz.hu

Világháló: www.vojtinababszinhaz.hu

ISSN 1786-4100